

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā

2009.gada 27.augustā

Nr. E03-REUD-32

Par administratīvā soda un tiesiskā pienākuma uzlikšanu

Par Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta otrās daļas 1. un 2.punktā noteikto negodīgas komercprakses īstenošanu, par kuru paredzēts administratīvais sods Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.¹³ panta trešajā daļā

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktores vietniece Brigita Liepiņa,
 piedaloties sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BITE Latvija”,
 juridiskā adrese: Uriekstes ielā 2A-24, Rīga, LV-1005,
 vienotās reģistrācijas numurs: 40003742426,
 personas ieņemamais amats: pilnvarotais pārstāvis
 vārds, uzvārds: (...)
 personas kods: (...)

izskatīja administratīvo lietu un konstatēja:

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC), pamatojoties uz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) 15.panta pirmo daļu, ir izvērtējis SIA „BITE Latvija” (turpmāk – Sabiedrība) īstenoto komercpraksi.

PTAC konstatē, ka Sabiedrība īstenojusi komercpraksi:

1. sniedzot reklāmu „0 sant. ZVANI un SMS vienmēr. Pietiks izmest naudu. Nāc uz Biti!” (turpmāk – Reklāma1), kurā cita starpā minēts „Runā un sūti īsziņas par 0 santīmiem visiem Bites klientiem vienmēr ar tarifu plānu „Bite parunāsim!”. Tikai par Ls 2 mēnesī veselu gadu. [...] Pieslēdzies jebkurā Bites salonā līdz 13.aprīlim”;
2. sniedzot reklāmu televīzijā, daudzdzīvokļu ēkās, Rīgas sabiedriskajā transportā, sabiedriskā transporta pieturvietās vairākās Latvijas pilsētās, kā arī Sabiedrības tirdzniecības vietu skatlogos un nosūtot uz patērētāju pasta adresēm u.c. (saskaņā ar Sabiedrības sniegto informāciju diskā) „Joprojām izmet naudu? Nāc uz Biti no cita operatora, mēs nosegsim līgumsodu!” (turpmāk – Reklāma2);
3. sniedzot reklāmu žurnālos un laikrakstos „Man patīk saņemt mazākus rēķinus! Tas izrādījās patīkams pārsteigums – jau pirmais rēķins no Bites bija par 75% mazāks, nekā tie bija pie vecā operatora [...] Kristīne Ločmele, skolotāja” (turpmāk – Reklāma3);

4. Mājas lapā www.bite.lv (turpmāk – Mājas lapa) sniedzot informāciju par tarifu plānu „Bite Parunāsim!”.

2009.gada 23.aprīlī PTAC konstatēja, ka attiecībā uz tarifu plānu „Bite Parunāsim” Sabiedrība Mājas lapā sniedz informāciju: „*Maksa 2 Ls/mēn. ir spēkā, ja pieslēgsi „Bite Parunāsim!” līdz 24.04.2009. Pēc gada fiksētā ikmēneša maksa par neierobežotiem zvaniem un SMS Bites tīklā būs Ls 4. [...]”*”.

2009.gada 29.aprīlī PTAC konstatēja, ka Sabiedrība Mājas lapā attiecībā uz Reklāmu2 sniedz sekojošu informāciju: „*Joprojām izmet naudu pie cita operatora? Negaidi līguma beigas un nāc uz Biti! Mēs nosegsim iepriekšējā operatora līgumsodu! Tu vienmēr varēsi runāt un sūtīt īsziņas Bites tīklā par 0 santīmiem! Kaut ko tādu piedāvā tikai Bite.*”

Par katru atlikušo mēnesi līdz iepriekšējā operatora līguma termiņa beigām tiek aprēķināta līgumsoda kompensācija Ls 5 apmērā. Ja līdz termiņa beigām atlikuši 10 vai vairāk mēneši, tad Bite nosegs Ls 50 (ieskaitot PVN). Aprēķinātā līgumsoda summa tiks kompensēta pirmo 12 mēnešu laikā, piešķirot atlaidi ikmēneša rēķina summai. [...]

Piedāvājums ir spēkā, izvēloties jebkuru no Bites tarifu plāniem – Bite Parunāsim!, Bite Varianti vai Bite 5, noslēdzot līgumu līdz 21.jūnijam uz 24 mēnešiem. [...]”.

2009.gada 6.maijā PTAC konstatēja, ka attiecībā uz tarifu plānu „Bite Parunāsim” Sabiedrība Mājas lapā sniedz informāciju: „*Maksa 2 Ls/mēn. ir spēkā, ja pieslēgsi „Bite Parunāsim!” līdz 21.06.2009. Pēc gada fiksētā ikmēneša maksa par neierobežotiem zvaniem un SMS Bites tīklā būs Ls 4. [...]”*”.

2009.gada 7.maijā PTAC nosūtīja Sabiedrībai vēstuli *Par lietvedības administratīvā pārkāpuma lietā uzsākšanu un pierādījumu sniegšanu* Nr.21-07/3469, kurā PTAC norādīja, ka tas ir konstatējis negodīgas komercprakses pazīmes Sabiedrības īstenotajā komercpraksē. Vēstulē PTAC informēja Sabiedrību par to, ka PTAC ir uzsācis lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā un vienlaikus PTAC pieprasīja Sabiedrībai sniegt paskaidrojumus un konkrētus pierādījumus par komercpraksē izmantotās informācijas patiesumu.

2009.gada 18.maijā PTAC saņēma Sabiedrības 2009.gada 13.maija vēstuli *Par atbildes sniegšanas termiņa pagarinājumu* Nr.LV1020-43, kurā Sabiedrība lūdz PTAC pagarināt atbildes uz vēstuli Nr.21-07/3469 sniegšanas termiņu līdz 2009.gada 1.jūnijam, kā arī nosūtīt Sabiedrībai PTAC saņemto personas iesniegumu, kurš minēts PTAC iepriekš minētajā vēstulē.

2009.gada 22.maijā PTAC izdeva administratīvo aktu *Par pagaidu noregulējumu*, ar kuru PTAC uzdeva Sabiedrībai tiesisku pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, aizliedzot Sabiedrībai sniegt Reklāmu2, kā arī līdzīga satura reklāmas un/vai informatīvus materiālus, kuros Sabiedrība nepatiesi apgalvo, ka tā patērētājiem nosegs cita mobilo sakaru operatora aprēķināto līgumsodu.

2009.gada 29.maijā PTAC saņēma Sabiedrības vēstuli *Par skaidrojuma sniegšanu* Nr.LV1020-52, kurā sniegts paskaidrojums attiecībā uz Mājas lapā piedāvāto pakalpojumu „Tarifu kalkulators”, norādot, ka Sabiedrība nepiekrīt PTAC viedoklim par to, ka piedāvātais pakalpojums „Tarifu kalkulators” ir maldinošs. Vienlaicīgi Sabiedrība paskaidro, ka „2. SIA „BITE Latvija” piedāvājums par līgumsoda kompensāciju Ls 50 apmērā tika pozicionēts kā papildus piedāvājums pie numura saglabāšanas pakalpojuma izmantošanas nosacījuma. Ņemot vērā to, ka pēc SIA „BITE Latvija” datiem klientu skaits, kam ikmēneša rēķins ir mazāks par

kampaņas ikmēneša atlaides apmēru, ir apmēram 0,35 % no kopējo lietotāju skaita, var secināt, ka piedāvātā līgumsoda kompensācija pārliecinošā vairumā gadījumu tiktu izlietota pilnībā, bet, gadījumā, ja klienta rēķins tomēr ir mazāks par atlaides summu, klientam nav jāapmaksā rēķins.

Nemot vērā informatīvos materiālus, kas bija pieejami reklāmas kampaņas laikā, kompensācijas mehānisms izskatās sekojoši: „Par katru atlikušo mēnesi līdz iepriekšējā operatora līguma termiņa beigām tiek aprēķināta līgumsoda kompensācija Ls 5 apmērā. Ja līdz līguma termiņa beigām atlikuši 10 vai vairāk mēneši, tad Bite nosedz Ls 50 (ieskaitot PVN) vai arī tiek nosepta precīzi tā līgumsoda summa (līdz 50 Ls), kas atspoguļota klienta pēdējā rēķinā.”

Vēršam Jūsu uzmanību arī uz to, ka telekomunikāciju jomā, it īpaši pēcmaksas mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanā, ir svarīga Latvijas Republikas Civillikuma 1533.panta normas izprašana, jo „Līgums uzskatāms par galīgi noslēgtu tikai tad, kad starp līdzējiem notikusi pilnīga vienošanās par darījuma būtiskām sastāvdaļām, ar nolūku savstarpēji saistīties.” Pie nosacījuma, ka tā formas atbilst likumā noteiktajai [dotajā gadījumā – abpusēji parakstītais rakstiskais līgums] formai. No minētā izriet patērētāja ekonomisko interešu aizsardzība, jo pieņemtais lēmums ierasties SIA „BITE Latvija” tirdzniecības vietā nerod un nevar rast nekādas saistības pret SIA „BITE Latvija” un ietekmēt patērētāja ekonomisko rīcību. Patērētāja ekonomiskajai rīcībai ir svarīgas sekas, kas ir ekonomiskā izteiksmē, t.i. kad patērētājam ir radušās noteiktas finansiālas saistības, kas atstāj iespaidu uz viņa ekonomisko situāciju. Patērētāja ekonomisko rīcību, t.i. viņa finansiālās saistības neietekmē reklāmas redzēšana par veļas pulveri, par ziepēm, par pienu un par mobilo sakaru pakalpojumiem, jo noskatītā reklāma TV vai citos mediju kanālos sastaptā produkta reklāma vēl nerada šī produkta lietojuma tiesības konkrētam patērētājam. Tāpēc īpaši būtisks ir līguma noslēgšanas fakts, kurš atbilstoši Elektronisko sakaru likumam ir obligāti slēdzams rakstveidā. Tikai rakstveidā noslēgts līgums rada civiltiesiskas saistības elektronisko sakaru pakalpojumu saņemšanai.

Lai patērētājam būtu saistoša BITE Latvija akcija „Nosegsim līgumsodu”, ir jābūt noslēgtam līgumam. Līguma noslēgšanas procesā tiek aprēķināts un analizēts konkrētā patērētāja līgumsods pie esošā mobilo sakaru operatora un izskaidrots līguma darbības princips un atlaides saņemšanas kārtība – t.i. potenciālajam klientam ir jāuzrāda SIA „BITE Latvija” pie līguma noslēgšanas vai nu esošais līgums, pēc kura var aprēķināt līgumsodu par līguma laušanu pirms līguma termiņa beigām, vai arī jāatnes uz klientu salonu pēdējais rēķins no iepriekšējā mobilo sakaru operatora par aprēķinātu līgumsodu. Līgumsoda apmēra aprēķināšanas noteikumi ir atrodami drukātajos akcijas materiālos.

[...]

Pamatojoties uz augstāk minēto, kā arī katram patērētājam nodrošināto iespēju iepazīties ar piedāvājuma nosacījumiem, atteikties no līguma vai arī saņemt aprēķināto kompensāciju, kas notiek bez viltus un maldiem, SIA „BITE Latvijas” uzskata, ka piedāvājums nav ne maldinošs nedz prettiesisks.

[...]

4. Vārdu salikums „Joprojām izmet naudu” un „Pietiek izmest naudu” ir reklāmas kampaņas sauklis, kā, piemēram, „Kāpēc maksāt vairāk”, ko izmanto cits Mobilo sakaru operators – SIA „Tele2”. Dotajā gadījumā par pierādījumu SIA „BITE Latvija” saukļa patiesumam varētu kalpot Mobilo sakaru operatoru tarifu plānu izcenojumu salīdzinājums [pielikums Nr.4], kas nepārprotami norāda uz SIA „BITE

Latvija” tarifu plānu izdevību patērētājiem. Papildus vēlamies informēt Jūs par to, ka SIA „BITE Latvija” ir vienīgais Mobilo sakaru operators, kas piedāvā savu pakalpojumu klāstā izsaucēja numura identifikāciju [numura noteicējs] par brīvu. [...]

Būtiski ir atzīmēt, ka minētais pakalpojums – numura noteicējs, par kuru SIA „Latvijas Mobilais Telefons” aprēķina LVL XXX un SIA „Tele2” aprēķina LVL XXXXX – nerada nevienam no mobilo sakaru operatoriem tiešas izmaksas, savukārt, apstākļi, ka patērētājiem ir jāmaksā par pakalpojumu, kurš tirgū ir pieejams bez maksas – ir lieki iztērēta nauda, kas dotajā gadījumā reklāmas nolūkos tika pārfrāzēta augstāk minētajā sauklī.

Papildus minētajam SIA „BITE Latvija” atrodas patērētāju iepriekšējo Mobilo sakaru operatoru rēķini par pakalpojumiem, kas tika salīdzināti ar to pašu patērētāju patreizējiem rēķiniem no SIA „BITE Latvija” [pielikums Nr.5] un liecina par rēķina summas samazināšanos SIA „BITE Latvija” tarifu plānu labā.

5. [...] Vēlamies vērst Jūsu uzmanību arī uz to, ka Jūsu vēstulē minētais ieskaits par Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 11.panta pārkāpumu attiecībā uz Reklāma1 izplatīšanu neatbilst patiesībai, jo katrā no minētām kampaņām tarifu plānam „Bite parunāsim” tika izteikts speciāls piedāvājums, kas nomainīja viens otru, neatkārtojoties. Minētais likuma pants nenosaka, ka maldinoša ir komercprakse, kas nosaka, ka pakalpojums būs pieejams ierobežotu laiku, tādējādi rosinot patērētāju nekavējoties pieņemt lēmumu par līguma slēgšanu un nedod viņam iespēju vai pietiekamu laiku pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu. Minētais pants nenosaka, kas ir laika periods attiecībā pret patērētāju. Piemēram, nebūtu vērtējams apstākļi, ka patērētājs uzzin par noteiktu akciju 1 dienu pirms akcijas beigām un tāpēc šāds laika periods ir vērtējams attiecīgā patērētājam par nepietiekamu lēmuma izsvēršanai. SIA „BITE Latvija” nekad savā kompetencē nav noteikusi speciāliem piedāvājumiem vai pakalpojumiem neizdevīgi īsu laiku.

Uz doto brīdi LR normatīvie akti nenosaka, ka noteikti piedāvājumi vai pakalpojumi nedrīkst būt ar atkārtojumiem, tāpat nenosaka pēc cik ilga laika šādi atkārtojumi ir iespējami. SIA „BITE Latvija” savā komercpraksē nav atkārtojusi identiski savus speciālos piedāvājumus, par ko informācija ir atrodama CD-ROM diskā, kas pievienots šai vēstulei. [...]”

2009.gada 3.jūnijā Sabiedrība iesniedza Administratīvajā rajona tiesā Prasības pieteikumu Par pagaidu noregulējuma lēmuma apstrīdēšanu, kurā Sabiedrība lūdza Administratīvo rajona tiesu atcelt PTAC 2009.gada 22 maija administratīvo aktu Par pagaidu noregulējumu. Ar 2009.gada 18.jūnija lēmumu lietā Nr.A42805109 (A8051-09/22) Administratīvā rajona tiesa noraidīja Sabiedrības pieteikumu, uzskatot PTAC administratīvo aktu Par pagaidu noregulējumu par tiesisku un pamatotu.

2009.gada 6.jūlijā PTAC konstatēja, ka Mājas lapā attiecībā uz tarifu plānu „Bite Parunāsim” sniegta informācija, par to, ka konkrētā tarifu plāna fiksētā maksa vienu gadu ir Ls 2,00 mēnesī, bet pēc gada tā ir Ls 4,00 mēnesī. Laika posms, kurā patērētājiem būtu jāpiesakās konkrētajam tarifu plānam, lai saņemtu attiecīgo piedāvājumu, nav noteikts.

2009.gada 9.jūlijā PTAC nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Par informācijas sniegšanas pieprasījumu Nr.21-07/5101, kurā PTAC atkārtoti, sniedzot pamatojumu, norādīja, ka tā ieskatā Sabiedrības piedāvātais pakalpojums „Tarifu kalkulators” ir maldinošs. Vienlaicīgi PTAC pieprasīja Sabiedrībai sniegt pierādījumus, kas apliecina Reklāmā4 sniegtā apgalvojuma patiesumu, kā arī informāciju par to, kādā termiņā

patērētājiem ir jāpiesakās tarifu plānam „Bite Parunāsim”, lai vienu gadu fiksētā maksa būtu Ls 2,00 mēnesī.

2009.gada 23.jūlijā PTAC saņēma Sabiedrības vēstuli *Par informācijas sniegšanas pieprasījumu* Nr.LV1020-78, kurā Sabiedrība paskaidro sekojošo: „[...] SIA „BITE Latvija” rīcībā ir līgums [Pielikums Nr.1], kas noslēgts starp SIA „BITE Latvija” un Kristīni Ločmeli, kas dod SIA „BITE Latvija” tiesības izmantot viņas vizuālo attēlu, pausto viedokļu un izteikto uzskatu kopumu. Pielikumā esošie vizuālo attēlu saturošie materiāli [Pielikums Nr.2], kā arī intervijas materiāls, kas parakstīti ar Kristīnes Ločmeles roku liecina par to, ka viņa tiem piekrīt un ir sniegusi personīgi.

SIA „BITE Latvija” rīcībā nav Jūsu pieprasītā informācijas apjoma [pielikums Nr.3] par Kristīnes Ločmeles iepriekšējā operatora mobilo sakaru pakalpojumu izmantošanas rēķiniem, jo minētie rēķini, jo minētie rēķini satur Kristīnes Ločmeles personīgos datus un nav SIA „BITE Latvija” rīcībā.

SIA „BITE Latvija” ir izmantojusi savā reklāmā Kristīnes Ločmeles apgalvojumu [Pielikums Nr.2], kas ir pamatots ar personīgo parakstu uz reklāmas maketa.

2. Tarifu plāns „Bite Parunāsim”, ar fiksēto maksu Ls 2 [divi lati] mēnesī vienu gadu ir pieejams bez pieteikšanās termiņa ierobežojumiem, jo no 2009.gada 29.jūnija ir SIA „BITE Latvija” pastāvīgs piedāvājums patērētājiem.

3. Pielikumā esošā CD ir iekļauta pilnīga informācija par reklāmas materiālu kopumu un izplatīšanas apjomiem „Mēs nosegsim līgumsodu” kampaņas laikā. Jūsu vēstulē norādītā vēstule tika izplatīta Latvijas teritorijā 2009.gada 11.maijā ar kopējo apjomu 10 000 [desmit tūkstoši] vēstules.

[...]

4. SIA „BITE Latvija” ir veikusi nepieciešamās darbības Jūsu 2009.gada 9.jūlija vēstulē Nr.21-07/5101 minēto apsvērumu koriģēšanai, proti, pakalpojums „Tarifu kalkulators” ir izņemts no SIA „BITE Latvija” mājaslapas www.bite.lv līdz atbildīs Jūsu vēstulē minētām prasībām. [...]”. Vēstulei Sabiedrība pievienojusi disku, kurā iekļauti Sabiedrības izplatīto reklāmu maketi un informācija par to, kur, kad un kādā apjomā reklāmas ir tikušas izplatītas.

2009.gada 28.jūlijā PTAC nosūtīja Sabiedrībai vēstuli *Par uzaicinājumu uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu* Nr.21-07/5638, kurā PTAC informēja Sabiedrību par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas vietu un laiku.

Administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laikā Sabiedrības pārstāvis informēja, ka tikai aptuveni (...) patērētāju izmantoja Reklāmā2 sniegto piedāvājumu par līgumsoda kompensēšanu, un, aptaujājot konkrētos klientus pēc līgumu noslēgšanas, gandrīz neviens patērētājs neesot izvirzījis pretenzijas.

Attiecībā uz Reklāmas3 izplatīšanu Sabiedrības pārstāvis informēja, ka pēdējo reizi Reklāma3 presē tikusi izplatīta 2009.gada 11.augustā, bet internetā 2009.gada 24.augustā. Tāpat arī Sabiedrības pārstāvis norādīja, ka Sabiedrība apņemas turpmāk neizplatīt Reklāmu3 konkrētajā redakcijā, proti, apgalvojot, ka Kristīnes Ločmeles pirmais Sabiedrības nosūtītais rēķins ir par 75% mazāks nekā tas bija iepriekšējā operatora. Vienlaicīgi Sabiedrības pārstāvis atzina un nožēloja izdarīto pārkāpumu, paskaidrojot, ka Sabiedrības mērķis nebija maldināt patērētājus. Papildus Sabiedrības pārstāvis lūdza PTAC, pieņemot lēmumu, ņemt vērā, ka Sabiedrība strādā ar zaudējumiem.

Izvērtējot lietā esošos materiālus, PTAC secina:

NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka *darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam*, ir komercprakse. Savukārt NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka *ražotājs, pakalpojuma sniedzējs vai pārdevējs, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros īsteno komercpraksi, kā arī jebkura cita persona, kas rīkojas ražotāja, pakalpojuma sniedzēja vai pārdevēja vārdā vai uzdevumā*, ir komercprakses īstenotājs.

No iepriekš minētajām definīcijām izriet, ka Reklāmas1, Reklāmas2, Reklāmas3, Reklāmas4, Mājas lapā pieejamās informācijas un pakalpojuma „Tarifu kalkulators” sniegšana ir komercprakse NKAL izpratnē, jo konkrētā darbība ir atzīstama par tādu, kas tieši saistīta ar Sabiedrības piedāvāto pakalpojumu tirdzniecības veicināšanu un pakalpojumu sniegšanu patērētājiem. Savukārt, ņemot vērā, ka Reklāmas1, Reklāmas2, Reklāmas3, Reklāmas4, Mājas lapā pieejamās informācijas un pakalpojuma „Tarifu kalkulators” sniedzējs ir Sabiedrība, Sabiedrība ir atzīstama par komercprakses īstenotāju NKAL izpratnē.

NKAL 4.panta pirmā daļa nosaka, ka *negodīga komercprakse ir aizliegta*. Saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 1.punktu *komercprakse ir negodīga, ja tā neatbilst profesionālajai rūpībai un negatīvi ietekmē vai var negatīvi ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas vidusmēra patērētāju grupas ekonomisko rīcību, kam šī komercprakse adresēta vai ko tā skar*, un saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 2.punktu *komercprakse ir negodīga, ja tā ir maldinoša*.

PTAC paskaidro, ka Sabiedrības īstenoto komercpraksi (kā arī tās ietvaros sniegtās un/vai nesniegtās informācijas būtiskumu) PTAC vērtē no vidusmēra patērētāja uztveres viedokļa, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 (turpmāk – Direktīva), kura ir maksimālās harmonizācijas direktīva, un Eiropas Kopienų tiesas (turpmāk – EKT) praksē norādītos vidusmēra patērētāja kritērijus – patērētājs, kurš ir pietiekoši zinošs un labi informēts, kā arī pietiekoši vērtīgs un piesardzīgs (skat. Direktīvas preambulas 18.punkts; EKT C-112/99, 52.paragrāfs; C-44/01, 55.paragrāfs; C-356/04, 78.paragrāfs; C-381/05, 23.paragrāfs).

Tāpat arī PTAC norāda, ka saskaņā ar NKAL 7.panta otrās daļas 1.punktu *par patērētāja pieņemtu lēmumu slēgt līgumu jebkurā gadījumā uzskatāms patērētāja lēmums iegādāties preci vai saņemt pakalpojumu, vai atturēties no šādas rīcības*. No konkrētā panta izriet, ka, vērtējot komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām, nav obligāts nosacījums, ka patērētājam līgums ir jānoslēdz. Respektīvi, pietiek vien, ja komercprakses ietekmē patērētājs pieņem lēmumu iegādāties preci vai saņemt pakalpojumu vai atturēties no šādas rīcības, jo tikai pēc konkrēta lēmuma pieņemšanas patērētājs rīkojas, piemēram, zvana uz pakalpojuma sniedzēja tālruni vai dodas uz pakalpojuma sniedzēja biroju, lai pieteiktu pakalpojumu, un konkrētā patērētāja rīcība jau ir atzīstama par komercprakses sekām, kuru ietvaros var tik ietekmēta arī patērētāja ekonomiskā rīcība.

Konkrēto PTAC viedokli apliecina arī Administratīvās rajona tiesas un Administratīvās apgabaltiesas nolēmumi lietā Nr.A42461406 (AA43-0373-09/10),

kuros minēts, ka „reklāmas tekstam ir jābūt patiesam, neatkarīgi no tā, kādu informāciju vēl patērētājs varētu iegūt, aizejot pie produkta pārdevēja. Reklāma uz patērētāju iedarbojas tajā brīdī, kad tā tiek uzlūkota, bet ņemot vērā tās mērķi – ietekmēt patērētāja izvēli, reklāmas teksta patiesumam ir noteicoša nozīme. Tālākās patērētāja darbības – aiziešana pie produkta pārdevēja un dziļāka interesēšanās par produktu, jau ir reklāmas sekas, nevis tās turpinājums vai reklāmas „pagarinājums””.

Tāpat arī minētais PTAC viedoklis izriet no Direktīvā noteiktā: saskaņā ar Direktīvas preambulas 11.punktu, ar šo direktīvu ir sasniedzama augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība, nosakot vienotu vispārēju aizliegumu tādai negodīgai komercpraksi, kas kropļo patērētāju saimniecisko rīcību. Direktīvas 2.panta e) punkts nosaka, ka, „būtiski kropļot patērētāja saimniecisko rīcību” nozīmē izmantot komercpraksi, lai būtiski mazinātu patērētāja spējas pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu, tādējādi liekot patērētājam pieņemt tādus lēmumus par darījuma veikšanu, kādus viņš citādi nebūtu pieņēmis. Savukārt saskaņā ar Direktīvas 2.panta k) punktu „lēmums veikt darījumu” ir jebkurš patērētāja pieņemts lēmums par to, vai, kā un pēc kādiem noteikumiem veikt pirkumu, vai veikt pilnus vai daļējus maksājumus, paturēt produktu vai no tā atbrīvoties, vai attiecībā uz to izmantot līgumtiesības, neatkarīgi no tā, vai patērētājs nolemj rīkoties vai no rīcības atturēties.

Tāpat arī saskaņā ar Direktīvas preambulas 7.punktu šī direktīva attiecas uz komercpraksi, kas ir tieši saistīta ar to, kā ietekmēt patērētāju lēmumu veikt ar produktiem saistītus darījumus, un Direktīvas preambulas 13.punkts paredz, ka „lai sasniegtu Kopienas mērķus, likvidējot šķēršļus iekšējā tirgus darbībai, dalībvalstīs spēkā esošās atšķirīgās vispārējās klauzulas un tiesību principi jāaizstāj ar jaunām klauzulām un principiem. Tādēļ ar šo direktīvu nosaka vienotu kopēju, vispārēju aizliegumu, kas attiecas uz negodīgu komercpraksi, kas kropļo patērētāju saimniecisko rīcību. Lai stiprinātu patērētāju uzticību, vispārējais aizliegums būtu vienādi jāattiecinā uz negodīgu komercpraksi, ko veic vai nu ārpus jebkādam tirgotāju un patērētāju līgumsaistībām, vai pēc līguma noslēgšanas un tā izpildes laikā.” Tādējādi PTAC norāda, ka NKAL normas ir attiecināmas arī uz darbībām (vai bezdarbību (noklusējumu)), kuras Sabiedrība realizē, lai piesaistītu patērētāju (lai viņš pazvanītu Sabiedrībai, vai vērstos Sabiedrības tirdzniecības vietā) vēl pirms patērētājs ir noslēdzis konkrētu (arī rakstveida) darījumu un uzņēmis noteiktas (arī finansiālas) saistības. Tādējādi Sabiedrības argumenti par to, ka ekonomiskās rīcības ietekmēšana ir tikai tad, ja tiek radītas noteiktas finansiālas saistības, ir noraidāmi.

Izvērtējot lietā esošos materiālus, PTAC ieskatā Sabiedrība, īstenojot komercpraksi ir pārkāpusi NKAL 4.panta pirmajā daļā noteikto negodīgas komercprakses aizliegumu.

[1] NKAL 11.panta 7.punkts nosaka, ka komercprakse jebkuros apstākļos ir maldinoša, ja komercprakses īstenoātājs nepatiesi apgalvo, ka prece vai pakalpojums būs pieejams tikai ļoti ierobežotu laiku vai būs pieejams ar īpašiem noteikumiem tikai ļoti ierobežotu laiku, tādējādi rosinot patērētāju nekavējoties pieņemt lēmumu par līguma slēgšanu un nedodot viņam iespēju vai pietiekamu laiku pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu.

PTAC rīcībā ir informācija, ka 2009.gada aprīlī Sabiedrība sniedza Reklāmu1, norādot, ka, piesakoties Sabiedrības tarifu plānam „Bite Parunāsim!” līdz 2009.gada 13.aprīlim, vienu gadu no konkrētā tarifu plāna pieslēgšanas dienas patērētājam tarifu plāna „Bite Parunāsim!” fiksētā ikmēneša maksa būs Ls 2,00 Ls 4,00 vietā. Tādējādi

secināms, ka Sabiedrība konkrētā laika posmā piedāvāja patērētājiem pazeminātu cenu/atlaidi tarifu plāna „Bite Parunāsim” fiksētajai ikmēneša maksai vienu gadu.

2009.gada 23.aprīlī Sabiedrība Mājas lapā sniedza informāciju, ka „maksā 2 Ls/mēn. ir spēkā, ja pieslēgsi „Bite parunāsim!” līdz 24.04.2009. [...]”. Savukārt 2009.gada 6.maijā Sabiedrība Mājas lapā sniedza informāciju, ka „maksā 2 Ls/mēn. ir spēkā, ja pieslēgsi „Bite Parunāsim!” līdz 21.06.2009. [...]”. 2009.gada 6.jūlijā PTAC konstatēja, ka Mājas lapā attiecībā uz tarifu plānu „Bite Parunāsim” sniegta informācija, par to, ka konkrētā tarifu plāna fiksētā maksa vienu gadu ir Ls 2,00 mēnesī, bet pēc gada tā ir Ls 4,00 mēnesī. Saskaņā ar Sabiedrības 2009.gada 23.jūlijā sniegto skaidrojumu tarifu plāns „Bite Parunāsim”, ar fiksēto maksu Ls 2,00 mēnesī vienu gadu ir pieejams bez pieteikšanās termiņa ierobežojumiem, jo no 2009.gada 29.jūnija tas ir Sabiedrības pastāvīgs piedāvājums patērētājiem.

PTAC norāda, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTAL) 21.¹ panta piektā daļa nosaka, ka *attiecīgās preces vai pakalpojuma cena, kurai tiek noteiktas atlaides, nedrīkst mainīties vismaz mēnesi pirms cenu pazemināšanas, atlaižu vai izpārdošanas publiskas izsludināšanas.*

Izvērtējot lietā esošos materiālus PTAC konstatē, ka Sabiedrība, sniedzot Reklāmu1 un Mājas lapā 2009.gada 23.aprīlī un 6.maijā pieejamo informāciju par tarifu plānu „Bite Parunāsim”, ir īstenojusi NKAL 11.panta 7.punktā noteikto jebkuros apstākļos maldinošo komercpraksi, jo Sabiedrība ir nepatiesi apgalvojusi, ka Sabiedrības piedāvātais tarifu plāns „Bite Parunāsim!” ar fiksēto ikmēneša maksu Ls 2,00 apmērā vienu gadu no konkrētā tarifu plāna pieslēgšanas dienas (ar īpašiem noteikumiem), būs pieejams ļoti ierobežotu laiku (līdz 13.04.2009., līdz 24.04.2009., līdz 21.06.2009.). Tādējādi, ņemot vērā, ka saskaņā ar PTAL 21.¹ pantu patērētājs varēja pamatoti sagaidīt, ka konkrētais piedāvājums vismaz mēnesi pēc noteiktā termiņa nebūs vairs pieejams, secināms, ka Sabiedrība sniedzot minēto informāciju ir rosinājusi patērētāju nekavējoties pieņemt lēmumu par līguma slēgšanu.

[2] NKAL 9.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka *komercpraksi uzskata par maldinošu, ja tās ietvaros tiek sniegta nepatiesa informācija vai šī informācija jebkādā veidā, tostarp vispārējā pasniegšanas ziņā, maldina vai varētu maldināt vidusmēra patērētāju pat tad, ja faktiski ir pareiza un, ņemot vērā visus apstākļus, patērētājs tās ietekmē pieņem vai varētu pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu viņš citādi nebūtu pieņēmis.*

PTAC rīcībā ir informācija par to, ka 2009.gada aprīļa beigās Sabiedrība uzsāka Reklāmas2 sniegšanu, tajā norādot, ka Sabiedrība patērētājiem, kuri ar savu numuru veiks pāreju no cita mobilo sakaru operatora pie Sabiedrības, nosegs līgumsodu, kuru aprēķinās esošais mobilo sakaru operators. Tādējādi, ņemot vērā vispārpieņemto tirgus praksi, ka līgumsodu mobilo sakaru operatori aprēķina tādā gadījumā, ja patērētājs ir iegādājies mazcenā/subsidēto mobilo telefonu un atkāpjas no noslēgtā līguma pirms konkrētajā līgumā noteiktā termiņa, PTAC ieskatā vidusmēra patērētājs Reklāmā2 sniegto informāciju viennozīmīgi uztver vai var uztvert kā līgumsoda par līguma par mazcenā/subsidētā telefona iegādi laušanu nosegšanu.

Pārbaudot Reklāmā2 sniegtās informācijas atbilstību Mājas lapā sniegtajai informācijai, PTAC ir konstatējis, ka Sabiedrība Reklāmā2 sniedz nepatiesu informāciju. Mājas lapā Sabiedrība norāda: *„Joprojām izmet naudu pie cita operatora? Negaidi līguma beigas un nāc uz Biti! Mēs nosegsim iepriekšējā operatora līgumsodu!*

Tu vienmēr varēsi runāt un sūtīt īsziņas Bites tīklā par 0 santīmiem! Kaut ko tādu piedāvā tikai Bite.

Par katru atlikušo mēnesi līdz iepriekšējā operatora līguma termiņa beigām tiek aprēķināta līgumsoda kompensācija Ls 5 apmērā. Ja līdz termiņa beigām atlikuši 10 vai vairāk mēneši, tad Bite nosegs Ls 50 (ieskaitot PVN). Aprēķinātā līgumsoda summa tiks kompensēta pirmo 12 mēnešu laikā, piešķirot atlaidi ikmēneša rēķina summai. [...]

Piedāvājums ir spēkā, izvēloties jebkuru no Bites tarifu plāniem – Bite Parunāsim!, Bite Varianti vai Bite 5, noslēdzot līgumu līdz 21.jūnijam uz 24 mēnešiem. [...]”.

No minētā izriet, ka Sabiedrība pretēji Reklāmā² sniegtajam apgalvojumam faktiski nenosedz patērētāja līgumsodu, atbrīvojot patērētāju no līgumsoda saistībām ar iepriekšējo mobilo sakaru operatoru, bet gan piedāvā patērētājiem, veicot numura saglabāšanas pakalpojumu un pārnākot pie Sabiedrības, pirmos 12 mēnešus saņemt atlaidi ikmēneša rēķina summai, kopsummā ne vairāk kā Ls 50,00 apmērā.

PTAC ieskatā konkrētās Reklāmā² sniegtās nepatiesās informācijas ietekmē vidusmēra patērētājs var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu viņš citādi nepieņemtu.

Konkrētā PTAC viedokļa pareizumu apstiprina arī Administratīvā rajona tiesa Lēmumā lietā Nr.A42805109 (A8051-09/22), respektīvi, lēmumā, ar kuru Administratīvā rajona tiesa noraidīja Sabiedrības pieteikumu par PTAC administratīvā akta *Par pagaidu noregulējumu* atcelšanu. Konkrētajā Lēmumā minēts, ka „*saskaņā ar dzīvē gūtajiem novērojumiem, līgumsoda summas samaksa dotētā telefona līguma darījumā parasti tiek pielīgta un saprasta kā noteiktas naudas soda summas samaksa, laužot līgumu. Tiesas ieskatā nav raksturīgi pielīgt līgumsoda summas samaksu pa daļām katru mēnesi līdz lauztajā līgumā paredzētā līguma darbības termiņa beigām. Tādējādi tiesa pirmsšķietami konstatē, ka pieteicējas piedāvājums neietver sevī līgumsoda samaksu, bet gan tiek aprēķināta līgumsoda kompensācija Ls 5 apmērā katru mēnesi par katru atlikušo mēnesi līdz iepriekšējā operatora līguma termiņa beigām, nepārsniedzot summu Ls 50. Minētais līgumsoda kompensācijas mehānisms tiesas pirmsšķietamā ieskatā nav uzskatāms par līgumsoda segšanu par dotētā tālruņa līguma laušanu pie iepriekšējā mobilo sakaru operatora.*

[...] Tiesa uzskata, ka patērētājam, kurš ir noslēdzis dotētā tālruņa izmantošanas līgumu, būtisks apsvēruma, kādēļ viņš ir ierobežots mainīt operatoru, ir līgumā paredzētais līgumsods līguma laušanas gadījumā. Pieteicēja reklāmā apgalvo, ka tā segs līgumsodu, un tiesas ieskatā tas var kalpot par būtisku pamudinājumu, kādēļ patērētājs varētu izvēlēties mainīt mobilo sakaru operatoru un pieņemt lēmumu par mobilo sakaru pakalpojuma līguma slēgšanu ar pieteicēju, kādu viņš citādi nebūtu pieņēmis.

[...] Tādējādi tiesa pirmsšķietami konstatē, ka Reklāma² ir uzskatāma par maldinošu komercpraksi, kā arī par negodīgu komercpraksi saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 2. un 4.punktu.”

NKAL 10.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka komercpraksi uzskata par maldinošu, ja, ņemot vērā visas īpatnības un apstākļus, kā arī tajā izmantotā saziņas līdzekļa ierobežojumus, var secināt, ka tiek noklusēta būtiska informācija, kas vidusmēra patērētājam ir nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu, un komercprakses ietekmē vidusmēra patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.

PTAC konstatē, ka Reklāmā2, kura saskaņā ar Sabiedrības iesniegto disku ar informāciju par Sabiedrības reklāmu maketiem, to izplatīšanas vietām, laikiem un apjomiem tika izplatīta gan Rīgas sabiedriskajā transportā, gan televīzijā, gan vides reklāmās, gan tirdzniecības vietās, Sabiedrība cita starpā norāda „Runā un sūti SMS 0 sant. vienmēr. Ar tarifu plānu „Bite Parunāsim!””. Pārbaudot Reklāmā2 sniegtās informācijas atbilstību Mājas lapā sniegtajai informācijai par tarifiem, kura izskatās sekojoši:

[Parādīt visu](#)

Tarifi

Pakalpojums	Cena
Fiksēta maksa par neierobežotiem zvaniem un SMS Bites tīklā, Ls/mēn	4,00 2,00
Zvani Bites tīklā, Ls/min	0,00
SMS Bites tīklā, Ls	0,00
Zvani uz citiem tīkliem Latvijā, Ls/min	0,05
SMS uz citiem tīkliem Latvijā, Ls	0,052
Ikmēneša maksa par subsidētu tālruni, nākot no cita operatora, Ls	2,05
Ikmēneša maksa par subsidētu tālruni, pieslēdzot jaunu numuru, Ls	3,08

Visas cenas ir norādītas Latvijas latos ar PVN 21%.

PTAC secina, ka ar tarifu plānu „Bite parunāsim!” bezmaksas sarunas un bezmaksas īsziņu sūtīšana „vienmēr” ir iespējama tikai starp Sabiedrības tīklā esošajiem lietotājiem.

PTAC norāda, ka jebkurš reklāmas materiāls ir uzskatāms par atsevišķu informācijas avotu, kurā ir jāiekļauj pilnīga (ņemot vērā izmantotā saziņas līdzekļa ierobežojumus) un patiesa informācija par konkrēto piedāvājumu. Konkrētajā gadījumā secināms, ka Sabiedrība Reklāmā2 ir noklusējusi patērētāja lēmuma pieņemšanai nepieciešamu būtisku informāciju par to, ka konkrētais piedāvājums „0 sant. vienmēr” ir pieejams tikai starp Sabiedrības tīklā esošajiem lietotājiem, un konkrētās informācijas neesamības rezultātā patērētājs varēja pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu viņš citādi nepieņemtu.

Vienlaicīgi PTAC norāda, ka tā ieskatā konkrētais reklāmas materiāls nav vietas un laika ziņā tik ierobežots, ka tajā nav iespējams ievietot pilnīgu informāciju par to, ka attiecīgais piedāvājums ir pieejams tikai starp Sabiedrības tīklā esošajiem lietotājiem. PTAC uzskata, ka Reklāmā2 ietvertais paziņojums „Runā un sūti SMS 0 sant. vienmēr. Ar tarifu plānu „Bite Parunāsim!”” ir nepārprotams, respektīvi, ka patērētājs ikvienam varēs zvanīt un sūtīt īsziņas bez maksas, un tas nerada patērētājam nepieciešamību meklēt vēl papildu informāciju, kā, piemēram, par to, ka minētais piedāvājums attiecas tikai uz Sabiedrības tīklā esošajiem klientiem, lai minētā Reklāmas2 paziņojuma ietekmē pieņemtu savu lēmumu. Tādējādi PTAC ieskatā norādes uz Sabiedrības Mājas lapu un/vai norādīta iespēja pēc papildu informācijas vērsties Sabiedrības tirdzniecības vietās vai zvanīt pa noteiktu tālruni arī nav uzskatāma par tādu, kas varētu ietekmēt patērētāja uztverē jau radušos secinājumu, ka ar tarifu plānu „Bite Parunāsim” patērētāji vienmēr un ar visiem varēs runāt un sūtīt īsziņas bez maksas.

Tāpat arī PTAC norāda, ka NKAL 10.panta otrās daļas izpratnē par papildus pasākumiem patērētāju informēšanai ar citiem līdzekļiem nav uzskatāma par satura ziņā atšķirīgu paziņojumu no reklāmā minētajiem paziņojumiem sniegšana citos informācijas avotos.

Ņemot vērā iepriekš minēto, PTAC ieskatā Sabiedrība, sniedzot Reklāmu2, ir īstenojusi NKAL 9.panta pirmās daļas 1.punktā un 10.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto negodīgo komercpraksi, tā pārkāpjot NKAL 4.panta pirmajā daļā noteikto negodīgas komercprakses aizliegumu.

[3] PTAC norāda, ka NKAL 15.panta trešā daļa nosaka, ka, ja komercprakses īstenoātājs nesniedz saskaņā ar šā panta otro daļu pieprasīto informāciju vai sniedz to nepilnīgi, Uzraudzības iestāde ir tiesīga uzskatīt, ka komercpraksē izmantotā informācija ir neprecīza vai nepatiesa.

Veicot Reklāmas3, kuru saskaņā ar PTAC rīcībā esošo informāciju Sabiedrība turpina izplatīt arī augustā (piemēram, laikrakstā „Dienas bizness” 10.08.2009. Nr.136), izvērtēšanu, PTAC pieprasīja Sabiedrībai sniegt pierādījumus Reklāmā3 sniegtā apgalvojuma „[...] jau pirmais rēķins no Bites bija par 75% mazāks, nekā tie bija pie vecā operatora [...] Kristīne Ločmele, skolotāja” patiesumam. 2009.gada 23.jūlijā PTAC saņēma Sabiedrības vēstuli, ar kuru Sabiedrība nav iesniegusi pierādījumus, piemēram, Kristīnes Ločmeles pie iepriekšējā mobilo sakaru operatora saņemto pāris pēdējo rēķinu kopijas, kas apliecinātu Reklāmā3 sniegtā apgalvojuma, ka pie iepriekšējā mobilo sakaru operatora Kristīne Ločmele ir saņēmusi par 75% lielākus rēķinus, patiesumu.

No Sabiedrības iesniegtā Kristīnes Ločmeles rēķina izriet, ka Kristīne Ločmele konkrētā laika periodā ar tarifu plānu (...) ir norunājusi (...) stundas (...) minūtes, respektīvi, (...) minūtes, un nosūtījusi (...) īsziņas, par to saņemot rēķinu Ls (...). Līdz ar to, vērtējot to, vai Reklāmā3 sniegtais apgalvojums ir patiess, ir nepieciešams izvērtēt vai ar citu mobilo sakaru operatoru līdzīgu tarifu plānu par minēto minūšu norunāšanu un īsziņu nosūtīšanu Kristīnei Ločmelei ir jācieš maksāt 75% vairāk (aptuveni Ls (...) mēnesī ((...) -75%=(...)) nekā Kristīne Ločmele ir maksājusi, stājoties līgumattiecībās ar Sabiedrību.

Izvērtējot Mājas lapā, SIA „Latvijas Mobilais Telefons” (turpmāk – LMT) mājas lapā www.lmt.lv un SIA „Tele2” (turpmāk – Tele2) mājas lapā www.tele2.lv 2009.gada 26.augustā sniegto informāciju par tarifiem, secināms, ka:

1. Mājas lapā 2009.gada 26.augustā sniegta informācija, ka ar tarifu plānu (...) minimālā ikmēneša maksa ir Ls (...), viena minūtes cena pirmajām (...) minūtēm ir Ls (...), pēc (...) minūtēm viena minūtes cena ir Ls (...), īsziņas ir bez maksas, numura noteicējs ir bezmaksas. Aprēķinot Kristīnes Ločmeles iespējamo rēķina summu saskaņā ar šobrīd Mājas lapā esošo informāciju, secināms, ka tas būtu Ls (...), respektīvi, minimālā mēnešmaksa;
2. LMT piedāvā tarifu plānu (...), kura minimālā ikmēneša maksa ir Ls (...), viena minūtes cena pirmajām (...) minūtēm ir Ls (...), pēc (...) minūtēm viena minūtes cena ir Ls (...), īsziņas cena ir Ls (...), numura noteicējs ir bezmaksas. Aprēķinot Kristīnes Ločmeles iespējamo rēķina summu, secināms, ka tas ir Ls (...) ((...) + (...) + ...) = (...);
3. Tele2 piedāvā tarifu plānu (...), kura minimālā ikmēneša maksa ir Ls (...), viena minūtes cena pirmajām (...) minūtēm ir Ls (...), pēc (...) minūtēm viena minūtes cena ir Ls (...), īsziņas cena ir Ls (...), numura noteicējs ir bezmaksas. Aprēķinot Kristīnes Ločmeles iespējamo rēķina summu, secināms, ka tas ir Ls (...) ((...) + ...) = (...), respektīvi, minimālā mēnešmaksa.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Sabiedrības sniegto informāciju par konkrētā apgalvojuma patiesumu, kā arī izvērtējot iespējamo Kristīnes Ločmeles rēķina summu pie citiem mobilo sakaru operatoriem, par pamatu ņemot Sabiedrības iesniegto Kristīnes Ločmeles pirmo pie Sabiedrības saņemto rēķinu un citu mobilo sakaru operatora līdzīgu tarifa plānu izcenojumus uz 2009.gada augustu, PTAC saskaņā arī ar NKAL 15.panta trešo daļu secina, ka Reklāmā3 sniegtā informācija ir nepatiesa.

PTAC norāda, ka NKAL 6.pants nosaka, ka *komercpraksi uzskata par profesionālajai rūpībai neatbilstošu, ja tā netiek veikta ar tāda līmeņa prasmi un rūpību, ko patērētājs var pamatoti sagaidīt un kas atbilst attiecīgajā saimnieciskās vai profesionālās darbības jomā vispārātzītai godīgai tirgus praksei un labas ticības principam*. NKAL 7.panta pirmā daļa paredz, ka *par patērētāja ekonomisko rīcību negatīvi ietekmējošu uzskata tādu komercpraksi, kura būtiski ierobežo patērētāja iespēju pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu un kuras rezultātā patērētājs var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis*. Tāpat arī PTAC norāda, ka nav pieļaujama tāda Sabiedrības darbība, kuras rezultātā patērētāji kritiski vērtē reklāmās sniegto informāciju. Arī Reklāmas likuma 3.panta pirmā daļa nosaka, ka reklāma nedrīkst mazināt sabiedrības uzticēšanos reklāmai.

No lietā esošajiem materiāliem, tajā skaitā no starp Sabiedrību un Kristīni Ločmeli noslēgtā (...) līguma izriet, ka Kristīne Ločmele nodeva Sabiedrībai konkrētu informāciju, kuru Sabiedrība bija tiesīga izmantot mārketinga kampaņām. Tādējādi, PTAC norāda, ka Sabiedrībai, ievērojot noteiktajā darbības jomā vispārātzītu godīgu tirgus praksi un labas ticības principu, kā profesionālei konkrētajā, proti, mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanas jomā, pirms no Kristīnes Ločmeles saņemtās informācijas tālākas sniegšanas bija jāpārlicinās par tās atbilstību patiesumam. Neveicot minētās informācijas pārbaudi (nepārbaudot Kristīnes Ločmeles pie iepriekšējā operatora saņemto rēķinu summas vai neveicot vienkāršu aprēķinu par iespējamo rēķinu summu, par pamatu ņemot Kristīnes Ločmeles pirmo pie Sabiedrības saņemto rēķinu, un citu mobilo sakaru operatora līdzīgu tarifa plānu izcenojumus), Sabiedrība, sniedzot Reklāmu3, patērētājiem ir sniegusi nepatiesu informāciju, radot patērētājiem patiesībai neatbilstošu iespaidu, ka, stājoties līgumattiecībās ar Sabiedrību, patērētājs, nemainot savus zvanīšanas ieradumus, var ietaupīt pat līdz 75% naudas līdzekļus salīdzinājumā ar iepriekšējiem izdevumiem.

Vienlaicīgi PTAC secina, ka konkrēto līgumu par informācijas nodošanu Sabiedrībai, ar kuru Kristīne Ločmele nodeva un Sabiedrība pieņēma Kristīnes Ločmeles vizuālo attēlu saturošu informāciju un intervijā pausto viedokļu un uzskatu kopumu (konkrētā līguma 1.1. un 4.1.apakšpunkts), Kristīne Ločmele ar Sabiedrību ir noslēgusi (...). Savukārt pirmo rēķinu, stājoties līgumattiecībās ar Sabiedrību, Kristīne Ločmele ir saņēmusi ne ātrāk kā (...) par laika posmu no (...) līdz (...). Tādējādi PTAC secina, ka Reklāmā3 sniegtās informācijas saņemšanas brīdī Sabiedrība zināja, ka tā nav patiesa, jo Kristīne Ločmele vēl nebija saņēmusi savu pirmo Sabiedrības izsniegto rēķinu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, PTAC ieskatā Sabiedrība, īstenojot konkrēto komercpraksi, nav rīkojusies ar tāda līmeņa prasmi un rūpību, ko patērētājs varēja pamatoti sagaidīt no Sabiedrības, kā profesionāles mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanas jomā, un kas atbilstu attiecīgajā darbības jomā vispārātzītai godīgai tirgus praksei un labas ticības principam.

Izvērtējot Sabiedrības īstenoto komercpraksi, kas izpaudās Reklāmas3 sniegšanā, PTAC uzskata, ka Sabiedrība ir īstenojusi NKAL 6.pantā noteikto

profesionālajai rūpībai neatbilstošo komercpraksi, kura varēja negatīvi ietekmēt patērētāju ekonomisko rīcību, proti, kuras rezultātā patērētāji varēja pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmuši.

Vienlaicīgi PTAC norāda, ka saskaņā ar Reklāmas likuma 8.panta pirmo daļu *maldinoša reklāma ir aizliegta*. Reklāmas likuma 8.panta otrā daļa nosaka, ka *maldinoša reklāma ir tāda reklāma, kura jebkādā veidā, ieskaitot tās pasniegšanas veidu, tieši vai netieši maldina vai varētu maldināt un kura sava maldinošā rakstura dēļ varētu ietekmēt personas ekonomisko rīcību vai kura kaitē vai var kaitēt konkurentam*.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tajā skaitā šī lēmuma [2] un [3] punktā konstatēto un secināto, Reklāma2 un Reklāma3 ir uzskatāmas arī par maldinošām reklāmām Reklāmas likuma 8.panta otrās daļas izpratnē, kas attiecīgi ir aizliegtas.

Ņemot vērā lietas izskatīšanas laikā konstatēto un secināto, PTAC atkārtoti norāda, ka reklāmu sniegšana ir viens no komercprakses veidiem. Tādējādi, ņemot vērā, ka Sabiedrība nav ievērojusi gan NKAL, gan Reklāmas likuma normas attiecībā uz reklāmu sniegšanu, PTAC ieskatā, pieņemot lēmumu konkrētajā lietā, ir piemērojamas sankcijas, kas paredzētas par negodīgu komercpraksi.

NKAL 15.panta astotā daļa nosaka: „*Ja Uzraudzības iestāde atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām; 2) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu publicēt attiecīgajai komercprakti atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norāda laboto informāciju, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) piemēro administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā*”.

Izvērtējot lietderības apsvērumus, proti, to, ar kāda veida lēmumu konkrētajā situācijā tiktu panākta vispārēja augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība ne tikai konkrētajā brīdī, bet arī nākotnē, PTAC uzskata, ka Sabiedrībai nav lietderīgi uzlikt kādu no NKAL 15.panta astotajā daļā 1., 3. un 4.punktā paredzētajiem tiesiskajiem pienākumiem.

Saskaņā ar PTAC rīcībā esošajiem lietas materiāliem, kā arī ņemot vērā NKAL 17.panta otrajā daļā noteikto, ka *lēmums par pagaidu noregulējumu ir spēkā no tā paziņošanas brīža līdz brīdim, kad tas ar uzraudzības iestādes lēmumu tiek atcelts vai grozīts vai kad stājas spēkā Uzraudzības iestādes galīgais lēmums*, PTAC konstatē, ka ir lietderīgi Sabiedrībai saskaņā ar NKAL 15.panta astotās daļas 2.punktā noteikto attiecībā uz Reklāmu2 uzlikt tiesisku pienākumu izbeigt negodīgu komercpraksi, jo ar negodīgas komercprakses izbeigšanu tiks nodrošināta patērētāju tiesību un ekonomisko interešu aizsardzība, kas kā likuma mērķis ir noteikts NKAL 2.pantā. Ņemot vērā, ka Sabiedrība labprātīgi apņēmas turpmāk Reklāmu3 neizplatīt, PTAC uzskata, ka nav lietderīgi uzlikt tiesisku pienākumu attiecībā uz Reklāmas3 sniegšanas aizliegšanu.

Ņemot vērā, ka komercprakses negatīvā ietekme jau ir notikusi, un ņemot vērā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 9.panta pirmo daļu, proti, ka Sabiedrība ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, par kuru likumā paredzēta

administratīvā atbildība, PTAC uzskata, ka, pamatojoties uz NKAL 15.panta astotās daļas 5.punktu, Sabiedrībai piemērojams ietekmēšanas līdzeklis par administratīvo pārkāpumu, uzliekot administratīvo sodu.

Ar administratīvā soda palīdzību Sabiedrība tiks motivēta savā turpmākajā komercdarbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minētā pārkāpuma izdarīšanu. Arī LAPK 1.panta pirmā daļa nosaka, ka *administratīvo pārkāpumu likumdošanas uzdevums ir aizsargāt sabiedrisko iekārtu, īpašumu, pilsoņu sociāli ekonomiskās, politiskās un personiskās tiesības un brīvības, kā arī komersantu, iestāžu un organizāciju tiesības un likumīgās intereses, noteikto pārvaldes kārtību, valsts un sabiedrisko kārtību, nostiprināt likumību, novērst tiesību pārkāpumus, audzināt pilsoņus likumu precīzas un stingras ievērošanas garā, ieaudzināt viņos cieņas pilnu attieksmi pret citu pilsoņu tiesībām, godu un pašcieņu, pret sadzīves noteikumiem, apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību sabiedrības priekšā*, un juridiskajā literatūrā pausts viedoklis, ka *soda kā piespiedu līdzekļa speciālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai administratīvā akta adresāts neizdarītu jaunus prettiesiskus nodarījumus. Soda ģenerālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai tos neizdarītu citas personas.* (Māris Baltis. Iestādes rīcības brīvība un lietderības apsvērumi. Jurista Vārds, Nr.18(373), 17.05.2005.). Vienlaikus PTAC ņem vērā, ka saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvā soda piemērošanas mērķis ir arī audzināt personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, lai tā ievērotu likumus.

Ņemot vērā, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas ir pamats lietvedības izbeigšanai (LAPK 239.pants), kā arī nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus tirgus dalībniekus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtošanās, nepieciešams Sabiedrībai piemērot administratīvo sodu.

Vienlaicīgi PTAC ņem vērā to, ka no LAPK 9.panta pirmās daļas izriet, ka par administratīvo pārkāpumu atzīstama vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība. Tādējādi vispārējā gadījumā administratīvā pārkāpuma lietā jākonstatē pie atbildības saucamās personas vaina.

Ar vainu saprotama fiziskās personas subjektīvā psihiskā attieksme pret nodarījumu. Kā norādīts tiesību literatūrā, juridisko personu atbildības noteikšanā vainas jautājums nevar būt risināms veidā, kādā tiek noteikta fizisko personu vaina. Šķērslis tam ir apstākļi, ka nekāda juridiskās personas psihiskā darbība nepastāv. Ja tiesībpārkāpumu izdara juridiska persona, tad konstatējams un pierādāms tiesībpārkāpums, bet tajā netiek ietverta vaina. Juridiskās personas administratīvās atbildības pamatojumā varētu likt konstatēto juridiskās personas faktisko darbību vai bezdarbību, kas atzīta par prettiesisku un sodāmu, bez jebkādas norādes uz vainu¹. Līdz ar to PTAC atzīst, ka juridiskās personas izdarīta administratīvā pārkāpuma gadījumā nav nepieciešams konstatēt pie atbildības saucamās personas vainu un ka administratīvo sodu ir pamats piemērot, konstatējot un pierādot pašu tiesībpārkāpumu (skatīt Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 7.aprīļa spriedums lietā Nr.A42615607 (A1432-09/6)).

Kā jau iepriekš konstatēts, Sabiedrība ir īstenojusi negodīgu komercpraksi, tādējādi pārkāpjot NKAL 4.panta pirmajā daļā noteikto negodīgas komercprakses aizliegumu, un līdz ar to Sabiedrība tiek saukta pie administratīvās atbildības par administratīvo pārkāpumu, par kuru administratīvais sods ir paredzēts LAPK 166.¹³ panta trešajā daļā – *par negodīgu komercpraksi*.

¹ Sk., Krastiņš U. Konceptuāli par vainu administratīvajās tiesībās. Jurista Vārds Nr. 23 (476), 2007.gada 5.jūnijs.

LAPK 32.panta pirmā daļa nosaka, ka *sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem.* Saskaņā ar LAPK 166.¹³ panta trešo daļu *par negodīgu komercpraksi - uzliek naudas sodu juridiskajām personām - līdz desmittūkstoš latiem.*

Lemjot par naudas soda piemērošanu, PTAC ņem vērā Administratīvā procesa likuma 5., 13.pantu un 66.panta pirmajā daļā minētos tiesību principus un lietderības apsvērumus, lai noteiktu lēmuma par personas sodīšanu piemērotību un atbilstību, konkrētajā gadījumā ievērojot samērību starp pie atbildības sauktā tirgus dalībnieka rīcību un tam uzliekamo ierobežojumu, kā arī patērētāju (visas sabiedrības) tiesiskās intereses, t.sk., tiesības saņemt normatīvajiem aktiem atbilstošu komercpraksi, un šo interešu aizskārumu, to, ka piemērojamām sankcijām jābūt efektīvām un no pārkāpuma atkārtošanās atturošām.

Saskaņā ar LAPK 32.panta otrās daļas noteikumiem, uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus, PTAC ir konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 33.panta pirmās daļas 1.punktu un trešo daļu mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu, respektīvi, Sabiedrība atzina un nožēloja izdarīto pārkāpumu un labprātīgi apņēmas pārtraukt maldinošās Reklāmas3 sniegšanu.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus, PTAC nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 34.pantu pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, kā arī ņemot vērā komercprakses īstenošanas vietu un laiku, apjomu, izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, Sabiedrības mantisko stāvokli (to, ka Sabiedrība strādā ar zaudējumiem), atbildību mīkstinošo apstākļu esamību un pastiprinošo apstākļu neesamību, PTAC uzskata, ka par negodīgas komercprakses īstenošanu Sabiedrībai ir uzliekams naudas sods Ls 2000,00 apmērā, kas ir uzskatāms par samērīgu naudas sodu, ņemot vērā izdarītā pārkāpuma – negodīgas komercprakses, respektīvi, maldinošas un profesionālajai rūpībai neatbilstošas un patērētāju ekonomisko rīcību negatīvi ietekmējošas komercprakses īstenošana.

Izvērtējot lietas materiālus un lietas izskatīšanā konstatētos apstākļus, pamatojoties uz LAPK 14.¹ pantu, 23.panta pirmās daļas 2.punktu, 32.panta pirmo un otro daļu, 33.panta pirmo un trešo daļu, 166.¹³ panta trešo daļu, 215.⁴ pantu, 274.pantu, 275.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 5.pantu, 6.pantu, 12.pantu, 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, PTAL 21.¹ panta piekto daļu, Reklāmas likuma 2.¹ pantu, 3.panta pirmo daļu, 8.panta pirmo un otro daļu, NKAL 1.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, 2.pantu, 4.panta pirmo daļu, 4.panta otrās daļas 1. un 2.punktu, 6.pantu 7.panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, 9.panta pirmās daļas 1.punktu, 10.panta pirmās daļas 1.punktu, 10.panta otro daļu, 11.panta 7.punktu, 14.panta pirmo daļu, 15.panta trešo daļu, 15.panta astotās daļas 2. un 5.punktu un 17.panta otro daļu,

n o l e m t s:

uzlikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „BITE Latvija”,
juridiskā adrese: Uriekstes ielā 2A-24, Rīga, LV-1005,

vienotās reģistrācijas numurs: 40003742426,
naudas sodu Ls 2000,00 (divi tūkstoši) apmērā;

uzdot sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „BITE Latvija”,
juridiskā adrese: Uriekstes ielā 2A-24, Rīga, LV-1005,
vienotās reģistrācijas numurs: 40003742426,
par tiesisku pienākumu izbeigt negodīgu komercpraksi, aizliedzot Sabiedrībai sniegt Reklāmu2, kā arī līdzīga satura reklāmas un/vai informatīvus materiālus, kuros Sabiedrība nepatiesi apgalvo, ka tā patērētājiem nosegs cita mobilo sakaru operatora aprēķināto līgumsodu.

Pieņemto lēmumu daļā par administratīvo pārkāpumu un daļā par tiesisko pienākumu izbeigt negodīgu komercpraksi SIA „BITE Latvija” ir tiesības pārsūdzēt likumā paredzētajā kārtībā. Saskaņā ar NKAL 16.pantu uzraudzības iestādes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā Rīgā, Antonijas ielā 6 viena mēneša laikā no dienas, kad lēmums stājas spēkā.

Naudas sods jāsamaksā ar pārskaitījumu, maksājuma uzdevumā norādot:

Saņēmējs:	Valsts kase	Reģistrācijas numurs 90000050138
Saņēmēja iestāde:	Valsts kase	BIC kods TREL LV22
Konts (IBAN)	LV12TREL1060121019400	
Maksājuma mērķis:	Lēmums Nr. E03-REUD-32	
Pieņemšanas datums:	2009.gada 27.augusts	

Naudas sods jāsamaksā ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc dienas, kad saņemts lēmuma noraksts.

Direktores vietniece

(paraksts)

B.Liepiņa

IZRAKSTS PAREIZS